

30.12.2

139b (וביציים לאפרוחים) → 141a (ואיזהו שאינו מזומן)

1. כי יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרוחים או ביצים והאם רבצת על האפרוחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים: דברים כב, ו

2. תבנית כל בהמה אשר בארץ תבנית כל צפור כנף אשר תעוף בשמים: דברים ז, יז

3. החיה וכל בהמה רמש וצפור כנף: תהלים קמח, י

4. המה וכל החיה למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו **כל צפור כל כנף**: בראשית ז, יד

5. ואתה בן אדם כה אמר אדני ה' אמר **לצפור כל כנף** ולכל חית השדה הקבצו ... יחזקאל לט, יז

6. עפיה שפיר ואנבה שגיא ומזון לכלא בה תחתיה תטלל חיות ברא ובענפיהי ידון צפרי שמיא ומנה יתזין כל בשרא: דניאל ד, ט

7. כל צפור טהרה תאכלו: דברים יז, יא

8. וזה אשר לא תאכלו מהם הנשר והפרס והעזניה: דברים יז, יב

9. וצנה הנהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהרות ועץ ארז ושני תולעת ואזב: ויקרא יד, ד

10. ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמהו שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא: דברים ז, כו

11. והנביא ההוא או חלם החלום ההוא יומת כי דבר טרה על ה' אלהיכם... ובערת הרע מקרבך: דברים יג, ו

12. שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים: דברים כב, ז

13. קרא דגור ולא לך עשה עשר ולא במשפט בחצי ימיו ועזבנו ובאחריתו יהיה נבל: ירמיהו יז, יא

14. שמה קננה קפוז ותמלט ובקעה ודגרה בצלה אך שם נקבצו דיות אשה רעותה: ישעיהו לד, טו

I Analysis of end of א משנה – dispute as to proper read of הרדסיות (named after Herod) or הרדסיות (from Rhodes?)

II Analysis of ב' משנה – exemption of עוף טמא

a צפור (v. 1) implies עוף טהור exclusively

i Challenges: vv. 2-5 – doesn't צפור refer to both טמא וטהור and כנף – to locusts?

1 defense: in each case, צפור refers exclusively to טהור, עוף כנף, and locusts

ii challenge: v. 6 refers to עוף טמא as צפור

1 answer: they may be called צפורי שמים, but not צפור

iii challenge: v. 7 implies that there is a non-טהור bird called צפור

1 cannot be: טריפה (already prohibited), cannot be מצורע (already violation of v. 8)

2 answer: it is טהור: the צפור מצורע that is slaughtered – to generate עשה איסור along with ול"ת

(a) question: why not interpret it as טריפה, and allow for ול"ת עשה?

(b) answer: context (דבר הלמד מעניינו) – reference is to שחוטות

iv challenge: v. 9 implies that there are צפורים טמאות, those that aren't חיות בפיק (which we may not eat)

1 defense: חיות implies that it must have all limbs intact

2 challenge: end of phrase – טהורות – implies צפורים טמאות

(a) defense: it rather implies טריפות

(b) challenge: that is implied by חיות

(i) note: that is only valid if we hold טריפה אינה חיה; טריפה חיה is extra

(ii) furthermore: we already know that טריפה is invalid from תדבר"י, who compares:

1. מצויר ומכשיר ומכפר: inside (חטאות ואשם מצורע) and other (חטאות) :: outside (צפור מצורע and שחיתתה)

3 rather (דנב"י): excludes עיר הנדחת, צפורי עיר הנדחת, not for sending (שלח – לתקלה) but for שחיטה

4 or (דבא): not to associate another (for another מצורע) - for שחיטה

5 or (ר"פ): to exclude birds bought with ע"ז money, per v. 10 that equates proceeds with ע"ז itself – for שחיטה

6 or (דבינא): to exclude a bird that killed a person before גמ"ד, not for שילוח (per v. 11), rather for שחיטה

III analysis of next clause: whether mother or eggs/chicks are טמא – exempt

a we understand: if the mother is טמאה, isn't reckoned as צפור

b but: if chicks are טמאים, why the exemption?

i answer: per ר"כ, who interprets תקח לך as it must be edible (→ טריפה) is חייב אם טריפה

ii challenge: why not compare אפרוחים to אם טריפה → אם doesn't get sent

1 answer: then no need for צפור to exclude טמאה אם

2 challenge: אם אפרוחין טריפה – must shoo away

(a) answer: read אפרוחין – טריפה whose mother is – must shoo away

c הושעיא's question: if he stuck his hand in to the nest, and cut less than 50% of one סימן (of the one chick there) –

i lemma1: at this point, if he did nothing more, it would be טריפה → שלוח no

ii lemma2: since he could finish it on his own, liable ... תיקו

d הושעיא's question(s): does a fabric between the mother and the eggs, or her wings, or sterile eggs or two rows of eggs or a male atop the eggs and the mother atop the male – are these חציצה? ... תיקו

- e *זרא's question*: what if one עוף טהור is sitting atop another type of עוף's eggs?
 i *אבני*: from our משנה, which exempts when one of them is טמא → in this case, חייב
 1 *rejection*: perhaps that is only referring to a partridge (which will sit on other's eggs – see IV)
- IV Analysis of last clause of משנה – dispute ר"א/חכמים about the male partridge
 a *source* (for ר"א): ר' אבהו – vv. 13-14
 b *זרא*: dispute is only about male partridge; they agree that female partridge is חייב
 i *challenge*: this is obvious, as only זכר קורא is mentioned
 ii *defense*: ר"א סד"א that חכמים exempt even female partridge; male was taught to show ר"א's extreme position – קמ"ל
 c *זרא*: dispute is only about male partridge, but any other male – all agree is exempt
 i *challenge*: this is obvious, as only זכר קורא is mentioned
 ii *defense*: ר"א סד"א that ר"א deems חייב even other males, קורא was taught to show חכמים's extreme position – קמ"ל
 1 *note*: supporting ברייתא, where all agree that any other male is פטור
- V *משנה גו*: conditions of חיוב שילוח
 a *if*: she was fluttering her wings; if the wings touch the nest- בשלוח; חייב בשלוח; if not – פטור
 i *רובצת ברייתא* (v. 1) excludes מעופפת (hovering) – even if her wings are touching the nest
 ii *explanation*: since it doesn't state יושבת → hovering is excluded
 1 *דב*: if she was sitting atop a fork of branches, we see – if the branch would be removed and she would fall on the nest – חייב; if not – פטור
 (a) *challenge*: ברייתא – if she was sitting among them (chicks/eggs) – פטור; atop them – חייב and if she was hovering over the nest, even if her wings were touching the nest – פטור
 (i) *assumption*: between ::atop; just as between implies touching, so too, atop is touching → perched פטור
 (ii) *rejection*: between::atop; just as between is without touching, so too, atop is w/o touching
 1. *proposed support*: if perched above is exempt, why mention "hovering" even if touching is פטור – mention that perched above is פטור and we would know, via ק"ו, that hovering is פטור
 a. *rejection*: "hovering" needed to be taught – even if touching the nest, פטור
 b. *challenge*: our משנה rules that hovering is liable
 i. *resolution* (ר' ירמיה): exemption in ברייתא is if she is touching from the side (not above)
 (b) *note*: this entire line is alternatively read as an inversion: read ברייתא as comparing sitting among::atop, meaning not touching, supporting רובדי אילן (perched); invert to read among::atop – touching,
 (i) *challenge*: from רובדי אילן (could have been mentioned, then מעופפת is obvious via ק"ו)
 (ii) *answer*: מעופפת needed to be taught – even if touching, exempt
 b *if*: there is even one egg or chick – must send, per "קן" – any sort/size nest
 c *but if*: the chicks were already flying or the eggs were sterile – exempt
 i *per*: v. 1, comparing אפרוחים:ביצים
 1 *just as*: אפרוחים will live, so too the eggs must be viable – excluding non-fertilized eggs
 2 *and just as*: the eggs require the mother, so too the chicks must (still) require their mother – excluding מפריחין
 ii *challenge* (*student to רבא*): perhaps "קן" should extend to even sterile eggs or flying chicks and ביצים/אפרוחים should be used to require at least two "residents" of the nest (opposite of our משנה's hermeneutic)
 1 *answer*: then there would be no need to repeat על הביצים או על האפרוחים; could have just stated והאם רובצת עליהם